

2003. november - A Faipari Mérnöki Kar Alkalmazott Művészeti Intézete 10 éves fennállása alkalmából nemzetközi konferenciát rendezett, „A felsőfokú képzés esélyei és lehetőségei az EU csatlakozás után” címmel. Ennek tiszteletére készítettük az alábbi interjút.

– Mi a feladata ennek az intézménynek?

– Az ezredforduló idején egész Európában tapasztalható az a meggyőződés, hogy a formakultúra az innováció szerves részét kell, hogy képezze. A külsín és a belbecs szerves egysége eredményez igazi piaci sikert.

– Ezt régebben úgy fogalmazták, hogy a tartalom és a forma egysége...

– Én Kazinczy nyelvén fogalmaztam, arra utalva, hogy ez nem új felismerés, de ennek ellenére az elmúlt negyed évszázadban döntően a műszaki fejlesztésből eredeztették a magyar dizájn támogatási politikáját. Egy becses testület, az Ipari Formatervezési és Ergonómiai Tanács működött szűk húsz esztendőn át, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság égisze alatt. Azt a gondot érzékeltük, hogy az iparpolitikának, a művelődés- és oktatáspolitikának a falán nem tudott áttörni az a gondolat, hogy ez egy szélesebb gyűjtőfogalom, tehát a szűkebb értelemben vett formatervezésen kívül a térrendezés tudománya és a vizuális kommunikáció ismeretanyaga is teszi azt, hogy mi vesz bennünket körül. A vizuális művészeti és használati ingerek két és háromdimenziós formában és tárgyakban záporoznak ránk. A környezetkultúrán keresztül is helyes gondolkodásmódra kell, neveljük a fiatalokat. Ha piaci sikerben és kelendőségben gondolkodunk, akkor a funkcionális és ergonómiai megfontolásokon kívül esztétikai szempontokat is be kell emelni. Ezek egysége jelenti a kortárs dizájnt. Ezeken kívül abból indultunk ki 2000-2001 között, hogy például Angliában, ahol a művészeti és kereskedelmi szervezetek együttműködése követésre méltó az ottani millenniumon egy díjjal ünnepelt, és több mint ezer termék kapott a miniszterelnöktől kitüntetést a dizájn kvalitások alapján. Még egy fontos argumentummal támasztom alá a mi státútumunkat: egy brüsszeli felmérés szerint az európai gazdasági sikerben – legyen az bármilyen termék - a csomagolás mintegy 80 százalékos súllyal esik latba. A piaci döntésekben tehát ennyi múlik a formán, a külsínen.

Ezeket a felismeréseket 2002-ben egy 15 tagú testület megalakításával igyekeztünk megerősíteni. Ez a testület nem tárcaközi bizottságként működik, de a kormányzat szakmakultúrára vonatkozó felelősségét is megjeleníti, tekintettel arra, hogy három tárca - a kulturális, az oktatási és a gazdasági - helyettes államtitkári rangban képviselteti magát. Rajtuk kívül a legnagyobb hazai dizájn iskolák, oktatási műhelyek és a vállalkozók a kereskedelmi kamara elnökével és a gyáriparosok és munkaadók szövetségének képviselője is jelen van. Egy ciklusban hároméves mandátuma van a tanácsnak, amelynek a működtetését egy kormányrendelet a Magyar Szabadalmi Hivatalra bízta. Az a törekvés vezérel bennünket, hogy öt irányban próbáljuk megújítani az első három évben a magyar formakultúra infrastruktúráját és érdekeltségi viszonyait: a közgazdasági szabályozók terén, új pályázati lehetőségek feltárásával, az oktatás elméleti és gyakorlati elmélyítése, a nemzetközi szereplések invenciózus és operatív támogatása, továbbá a társadalmi tudatosság és a morális megbecsülés erősítése.

– Mindez pénzt is jelent?

– Igen, évente mintegy 70 millió forintnyi összeget tudunk rendelkezésre bocsátani különböző célokra. Az erkölcsi megbecsülést tekintve a tanács legjelentősebb eseményére december 9-én

kerül sor, amikor az Iparművészeti Múzeumban 24. alkalommal adjuk át a Magyar Formatervezési Díjat. Reméljük, hogy ez a kitüntetés az uniós piacon is jelentős tekintélyt vívhat ki.

– Amiről eddig szó volt az a formakultúra felépítménye. Az alapok, az általános és középiskolai képzőművészeti oktatás eközben elszorvad, holott Sopronban egykor az iparostanoncok is jártak rajziskolába.

– Ezt fölismerve, a soproni illetékesek fontolgatják, hogy feltámasztják az egykori rajziskolát középfokú művészeti intézményként. Nagy szükség volna egy országnyi EU-régió középpontjában a művészeti képzés alapintézményére, ami a meritési bázist kiszélesítené.

– Napjainkban meglehetősen ijesztő mindaz, ami - vizuális kultúra ként - az utcákon vagy a képernyőkön megjelenik.

– A vizuális környezetszennyezés állapotában vagyunk, és az öntisztulást e tekintetben - hasonlóan a természetes vizekhez -, a minél bővebb természetes és tiszta forrás jelenti. Nem pedig a szankcionálás és a szűrés, ami szinte elképzelhetetlen a mai társadalmi viszonyok között. Azt

még elő lehet írni, hogy a feliratok magyar nyelven is megjelenjenek, de arra már nem lehet kötelezni a cégeket, hogy a cégtáblafestő milyen normákat kövessen. Azt sem lehet előírni, hogy a közterületek tájékoztató

jelrendszere mennyire legyen egységes egy településen belül, vagy, hogy legyen-e közmegegyezés az országos kommunális - egészségügyi, közlekedési és egyéb - intézmények által alkalmazott ügyfélirányító piktogram-rendszerben. **Z.Z.** Fotó: 2Z Fotó&Média